ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Filipa Dienstbiera a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobkyně: **B. Z.**, zastoupené Mgr. Bc. Adamem Ptašnikem, Ph.D., advokátem se sídlem Nádražní 308/3, Ostrava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 22. 4. 2015, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 25. 5. 2016, č. j. 52 Ad 7/2015 – 110,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Ustanovenému advokátovi žalobkyně Mgr. Bc. Adamu Ptašnikovi, Ph.D., **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 8.387 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 29. 1. 2015, č. j. X, upravila výši invalidního důchodu žalobkyně tak, že od lednové splátky 2015 se procentní výměra zvyšuje o 1,6 % (tj. 143 Kč) a základní výměra o 60 Kč. Žalobkyni tedy náleží důchod ve výši 11.453 Kč měsíčně. K navýšení důchodu došlo na základě vyhlášky č. 208/2014 Sb., o výši

všeobecného vyměřovacího základu za rok 2013, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2013, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2015 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2015 a o zvýšení důchodů v roce 2015.

[2] Námitky žalobkyně žalovaná zamítla v záhlaví označeným rozhodnutím. Zdůraznila, že práva na přiměřené hmotné zabezpečení (čl. 41 Listiny základních práv a svobod, dále jen „Listina“) se lze domáhat pouze v mezích zákona. Rozhodnutí o navýšení důchodu bylo vydáno v souladu se zákonem č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, a vyhláškou č. 208/2014 Sb. Žalovaná neshledala namítanou nerovnost mezi důchodci, kterým je vyplácen důchod podle § 116 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, a důchodci, kterým je vyplácen důchod podle § 117 téhož zákona. Bez ohledu na to, zda je výplata důchodu uskutečňována na principu klouzavého či kalendářního měsíce, náleží každému důchodci valorizovaná výše důchodu po 12 měsících. Rozdíl je pouze v termínu, kdy bude mít důchodce valorizovanou částku důchodu k dispozici. Skutečnost, že důchodce s pozdějším termínem výplaty důchodu bude mít valorizovanou částku důchodu k dispozici později než důchodce s dřívějším termínem výplaty, neznamená, že by na část valorizovaných důchodů vůbec nedosáhl.

[3] Žalobkyně napadla rozhodnutí o námitkách žalobou u Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích, který ji v záhlaví označeným rozsudkem zamítl. Krajský soud opřel své závěry především o rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2013, č. j. 3 Ads 15/2013 – 71, a ze dne 22. 10. 2015, č. j. 2 Ads 121/2015 – 49, vydané ve skutkově a právně obdobných věcech žalobkyně. Citované rozsudky nepřisvědčily námitkám, v nichž žalobkyně poukazovala na údajnou diskriminaci způsobenou právní úpravou, podle níž důchodci s pozdějším výplatním termínem důchodu obdrží valorizovaný důchod později, než důchodci s dřívějším výplatním termínem, zejména tzv. „*ozbrojení důchodci*“ (tímto termínem žalobkyně označovala důchodce pobírající dávky důchodového pojištění příslušníků ozbrojených sil podle § 117 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení). Žalobkyní tvrzenou diskriminací se zabýval také Ústavní soud, který usneseními ze dne 3. 4. 2012, sp. zn. IV. ÚS 1079/12, a ze dne 9. 12. 2014, sp. zn. I. ÚS 281/14, ústavní stížnosti žalobkyně odmítl. Krajský soud proto neshledal důvod pro předložení věci Ústavnímu soudu podle čl. 95 odst. 2 Ústavy.

II. Obsah kasační stížnosti

[4] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) brojila proti rozsudku krajského soudu kasační stížností z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Stěžovatelka namítla, že žalovaná postupovala v rozporu s ústavně zaručenou zásadou rovnosti (čl. 1 Listiny). Stěžovatelka obdržela na měsíc leden důchod zvýšený pouze o 7/31 měsíční valorizace, zatímco ostatní příjemci invalidního důchodu obdrželi na měsíc leden důchod zvýšený až o 30/31 valorizace. V rozporu s platnou právní úpravou tak stěžovatelka neobdržela valorizovanou dávku na měsíc leden 2015 předem, ale až v průběhu ledna a navíc pouze částečně. Diskriminace podle stěžovatelky nespočívá v tom,

že valorizaci za prvních 21 dní roku 2015 obdržela později, ale v tom, že ji neobdržela vůbec. Krajský soud tuto námitku nepochopil. Stěžovatelka přitom soustavně upozorňovala na skutečnost, že nespatřuje zásadní porušení ústavních práv v tom, že valorizované dávky obdrží později (byť jde o jednání nesprávné), ale v nevyplacení valorizované dávky na prvních 21 dní měsíce ledna. V důsledku nepochopení námitky stěžovatelky se s ní krajský soud argumentačně zcela minul.

[6] Podle stěžovatelky žalovaná nesprávně tvrdila, že: „*Skutečnost, že důchodce s pozdějším termínem výplaty důchodu bude mít valorizovanou částku důchodu k dispozici později, než důchodce s dřívějším termínem výplaty, však neznamená, že na část valorizovaných prostředků nikdy nedosáhl. K nerovnosti mezi důchodci tak na základě různého termínu výplaty důchodu (různého termínu faktického promítnutí valorizace) ve skutečnosti nemůže dojít.*“ Tento závěr neodpovídá skutečnosti.

[7] Stěžovatelka nesouhlasila ani se závěrem Nejvyššího správního soudu v rozsudku č. j. 3 Ads 15/2013 – 71, podle kterého „*někteří dosáhnou na valorizované částky dříve, než jiní – budou tak mít valorizovanou důchodovou dávku k dispozici dříve (nikoli déle). V takovém případě však nemůže dojít k situaci, kdy by důchodci s pozdějším výplatním termínem na některé částky vůbec nedosáhli.*“ Tento závěr není správný, neboť popsaná situace nastává poměrně často (jde dokonce o jedinou životní jistotu), a to při skončení vyplácení důchodu, zejména v důsledku úmrtí příjemce důchodu. Model nastíněný Nejvyšším správním soudem by byl správný pouze za předpokladu, že by byl důchod vyplácen nekonečně dlouho. Naopak v případě dvou důchodců pobírajících shodný důchod, který je jednomu z nich vyplácen k 2. dni v měsíci a druhému z nich k 24. dni v měsíci, dojde k nerovnosti, pokud oba zemřou kdykoliv mezi 2. a 24. dnem v měsíci, např. 20. 12. 2015. První z nich obdržel v důsledku valorizace celkem 12 valorizovaných dávek důchodu, zatímco druhý pouze 11 valorizovaných dávek. Obdobně by došlo k nerovnosti, pokud by zmínění dva důchodci nezemřeli, ale nedošlo by k valorizaci pro následující rok. Od 1. 1. 2016 by oba pobírali důchod navýšený o valorizaci 2015, druhý z nich by však nikdy nedosáhl na valorizaci za dny 1. až 23. 1. 2015. Závěr rozsudku č. j. 3 Ads 15/2013 – 71 tedy očividně neobstál, nemohl proto obstát ani závěr napadeného rozsudku, který z rozsudku č. j. 3 Ads 15/2013 – 71 vycházel.

[8] Navzdory konceptu klouzavého roku, s nímž počítá Nejvyšší správní soud, stěžovatelka nikdy neobdrží valorizovanou část důchodu za 1. až 23. 1. 2015. Neobdržela ji ani počátkem roku 2016, neboť v období 1. až 23. 1. 2016 jí byl vyplacen důchod na leden 2016, nikoliv na leden 2015. Pokud by došlo k valorizaci pro rok 2016, obdržela by stěžovatelka na období od 1. do 23. 1. 2016 částku zvýšenou podle valorizace 2015, zatímco důchodce s výplatním termínem dne 2. ledna by pobíral na období od 2. do 23. 1. 2016 částku zvýšenou podle valorizace pro rok 2016. Následná valorizace tedy nezahlazuje předchozí nerovnost, ale ještě ji prohlubuje.

[9] Krajský soud nevyhověl návrhu stěžovatelky na předložení věci Ústavnímu soudu s odkazem na usnesení sp. zn. IV. ÚS 1079/12, podle kterého „*stěžovatelkou navržený postup by nejenže neodstranil jí tvrzenou nerovnost, ale zcela by eliminoval nyní existující pravidla pro výši a splatnost již valorizovaného důchodu. Návrh se míjí účinkem a ani jeho případné opakování by nebylo způsobilé vyřešit požadavky stěžovatelky.*“ S citovaným

závěrem stěžovatelka nesouhlasila. Ústavní soud se mýlil, pokud dovodil, že v důsledku zrušení § 67 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění by zcela chyběla pravidla. Stále by platilo, že pro daný rok má dojít k valorizaci o určitou výši. Pokud by nebyl termín stanoven žádným zákonným ani podzákonným předpisem, musela by žalovaná postupovat podle pravidel obsažených v ústavním pořádku, především zásady rovnosti. Žalovaná by tak byla povinna vyplatit všem příjemcům stejně valorizovanou dávku (tj. od 1. ledna daného roku), a to v již stanoveném termínu výplaty důchodu. Stěžovatelka proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud předložil věc Ústavnímu soudu podle čl. 95 odst. 2 Ústavy.

[10] Nejvyšší správní soud připustil v rozsudku č. j. 2 Ads 121/2015 – 49, že stávajícím postupem je zasahováno do zásady rovnosti. Uzavřel však, že „[p]*opsané disproporce v postavení příjemců důchodu nelze považovat za natolik zásadní, aby zpochybnily rozhodnutí o valorizaci důchodů, protože jsou vyváženy praktickou potřebou plynulého zajištění sociální podpory. Jinak řečeno, marginální částka, kterou stěžovatelka ‚obětuje' ve prospěch toho, že správa sociálního zabezpečení ušetří rozložením výplat důchodů v čase finanční prostředky na pracovní síly a jejich materiální vybavení, které by jinak zřejmě musela vynaložit, pokud by chtěla zajistit výplatu všem důchodcům ve stejný den, je ve svém absolutním rozsahu i ve vztahu k celkovým příjmům stěžovatelky z daného důchodu zcela marginální a je přiměřená výhodě (úspoře), kterou takto získá celá společnost, jíž je i stěžovatelka součástí.*" Nejvyšší správní soud posuzoval věc na základě porovnání nákladů a výnosů a tvrdil, že úspora na straně žalované odůvodňuje náklady na straně stěžovatelky. Takové vážení ovšem nemá vypovídací hodnotu, protože neváží náklady a výnosy stejného subjektu. Tvrzení, že ušetří celá společnost, a tím i stěžovatelka, je zavádějící. Lze souhlasit, že pokud by se rozpočet žalované dlouhodobě pohyboval v záporných hodnotách, bylo by třeba upravit zákon tak, aby plátci pojistného na sociální zabezpečení hradili více, a v důsledku toho by „*neušetřili*". Plátce pojistného na sociální zabezpečení ovšem nelze ztotožňovat se společností. Stěžovatelka zdůraznila, že ačkoliv je součástí společnosti, plátcem pojistného není.

[11] V rozsudku č. j. 2 Ads 121/2015 – 49 Nejvyšší správní soud připustil existenci zásahu do zásady rovnosti a také skutečnost, že tento zásah by mohl být i menší (viz „*Ačkoliv lze stěžovatelce přisvědčit, že slovenskou úpravu výplaty důchodů je možné považovat za lépe odpovídající ideálu rovnosti a její řešení uvedené disproporce za podnětné, neznamená to samo o sobě, že by se jednalo o úpravu jedinou možnou, jak dovozuje stěžovatelka*"). Má-li v demokratické společnosti docházet k omezení základních práv a svobod, je možné tak činit jen v nejnižší možné míře. Pokud existuje šetrnější řešení, musí jej stát zvolit. V citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud připustil, že v právním řádu České republiky v otázce valorizace důchodů tomu tak není.

[12] Závěrem stěžovatelka namítla, že Nejvyšší správní soud vyšel pouze z újmy způsobené inflací při rozdílném datu splatnosti, nikoliv z újmy v důsledku odepřené valorizace za první dny roku.

III. Vyjádření účastníků řízení

[13] Žalovaná se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnila s napadeným rozsudkem a zdůraznila svou vázanost právními předpisy týkajícími se důchodového zabezpečení. Stěžovatelka obdržela za rok 2015 dvanáct důchodových splátek invalidního důchodu jako každý jiný poživatel dávky důchodového pojištění, a to bez ohledu na stanovený den splatnosti (výplaty) dávky. Stěžovatelka nebyla oproti ostatním nijak znevýhodněna.

[14] Stěžovatelka v replice souhlasila s žalovanou potud, že je žalovaná povinna dodržovat platné právní předpisy. S ohledem na hierarchii právních norem je však povinna aplikovat zákonné a podzákonné předpisy tak, aby se nedostala do rozporu s ústavními pravidly. Žalovaná založila své rozhodnutí na formalistickém výkladu § 67 zákona o důchodovém pojištění, kterým porušila zásadu rovnosti a právo stěžovatelky na přiměřené hmotné zabezpečení. Reakce žalované ve vyjádření ke kasační stížnosti je důkazem, že se žalovaná ani nesnaží vypořádat se s argumentací stěžovatelky. Nespravedlnost nespočívá v rozdílném počtu splátek, ale v rozdílné výši valorizace lednové splátky důchodců, u nichž jsou veškeré parametry pro výplatu důchodů shodné, ovšem s výjimkou dne splatnosti důchodu. Žalovaná tak vyvrací stanovisko, které stěžovatelka vůbec nezastává.

[15] Žalovaná v následném vyjádření uvedla, že není zřejmé, z jakého důvodu měl být její postup v rozporu se zásadou rovnosti a právem stěžovatelky na přiměřené hmotné zabezpečení při nezpůsobilosti k práci. Práva na přiměřené hmotné zabezpečení je možné se dovolávat pouze v mezích zákonů. Zákonná omezení základních práv a svobod přitom musí platit stejně pro všechny případy, které splňují stanovené podmínky (čl. 4 odst. 3 Listiny).

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[16] Kasační stížnost je přípustná. Důvodnost kasační stížnosti soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[17] Kasační stížnost není důvodná.

[18] Stěžovatelka se obrací na Nejvyšší správní soud se shodnou otázkou již potřetí a polemizuje se závěry předchozích rozsudků č. j. 3 Ads 15/2013 – 71 a č. j. 2 Ads 121/2015 – 49, o něž opřel svůj rozsudek i krajský soud. Po posouzení námitek uplatněných v nyní předložené kasační stížnosti Nejvyšší správní soud neshledal důvod se od svých dříve vyslovených závěrů odchýlit.

[19] Podstata argumentace stěžovatelky je totožná jako v dřívějších kasačních stížnostech, v nichž stěžovatelka připustila, že nepokládá za problém, že důchodci s pozdějším dnem výplaty důchodu mají k dispozici valorizovaný důchod později, ale

spatřovala nerovnost v tom, že na část peněz nedosáhnou vůbec. Tím, že zákonodárce navázal v § 67 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění valorizaci důchodu (časový okamžik, od kdy je valorizováno) na splatnost důchodu (výplatní termín), dopustil se podle jejího názoru nedůvodné diskriminace.

[20] Podle § 67 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, jehož ústavnost stěžovatelka zpochybňuje, platí, že „[z]*ákladní výměry a procentní výměry vyplácených důchodů se zvyšují od splátky důchodu splatné v lednu*". Podle § 4 vyhlášky č. 208/2014 Sb. účinné od 1. 1. 2015 se „[d]*ůchody starobní, invalidní, vdovské, vdovecké a sirotčí přiznané před 1. lednem 2015* [...] *zvyšují od splátky důchodu splatné po 31. prosinci 2014* [...]".

[21] Již v předchozích rozsudcích Nejvyšší správní soud vysvětlil mechanismus valorizace za použití termínu „*klouzavý rok*". Klouzavý rok neodpovídá kalendářnímu roku, ale jeho počátek a konec je dán datem, ke kterému je vyplácen důchod. S ohledem na skutečnost, že důchodové dávky jsou vypláceny v různých výplatních termínech, klouzavý rok začíná a končí u různých pojištěnců odlišně. V případě stěžovatelky, jíž je invalidní důchod vyplácen k 24. dni v měsíci, začíná klouzavý rok pro výplatu důchodu 24. ledna daného kalendářního roku a končí 23. ledna následujícího kalendářního roku. Uvedený klouzavý rok se uplatní nejen při výplatě důchodové dávky samotné, ale je třeba jej vztáhnout i na valorizaci (viz výše citovaný § 67 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, podle něhož jsou důchody valorizovány od splátky důchodu splatné v lednu).

[22] V případě důchodu stěžovatelky valorizovaného podle pravidel na rok 2015, stěžovatelka obdržela 12 valorizovaných důchodových dávek. První důchodovou dávku zvýšenou o částku podle valorizace pro rok 2015 obdržela dne 24. 1. 2015 a poslední dne 24. 12. 2015 spolu s důchodem na období od 24. 12. 2015 do 23. 1. 2016. Z hlediska nominální hodnoty, která jí byla vyplacena, se její situace nelišila od důchodce, kterému náležel důchod ve shodné výši, ale jeho klouzavý rok začal 2. 1. 2015 a skončil 1. 1. 2016, přičemž poslední takto valorizovanou dávku obdržel dne 2. 12. 2015. Jediným rozdílem je skutečnost, že stěžovatelka obdržela jednotlivé důchodové dávky o 22 dní později než důchodce v popsaném modelovém příkladu. Podstatné však je, že pro každého důchodce je klouzavý rok stejně dlouhý a obsahuje stejný počet měsíců, v nichž jsou dávky valorizovány. Důchodce s pozdějším termínem výplaty důchodu tedy není krácen na vyplacené valorizované výši důchodové dávky trvale, ale jen krátkodobě v rozmezí kalendářního roku, než je mu zúčtována finální výše důchodu.

[23] Tvrzení, že v období od 1. 1. 2015 do 23. 1. 2015 nebyl důchod stěžovatelce valorizován, je zavádějící. V souladu s výše popsanými pravidly stěžovatelka na toto období obdržela důchod dne 24. 12. 2014 podle pravidel předchozí valorizace. Na celkovou výplatu důchodu je třeba nahlížet jako na řadu po sobě jdoucích měsíčních dávek začínající od přiznání důchodu a pokračující dále do budoucnosti (a to ať již by se tato řada počítala podle kalendářního či klouzavého roku). Pokud se od jistého měsíce v této posloupnosti začne valorizovat, bude mít důchodce s dřívějším výplatním termínem peníze k dispozici dříve než důchodce s výplatním termínem pozdějším. Neznamená to však, že by na část valorizovaných prostředků nikdy nedosáhl.

[24] Proti tomuto závěru, s nímž byla stěžovatelka obeznámena již z výše citovaných rozsudků Nejvyššího správního soudu, v nyní předložené kasační stížnosti namítla, že neplatí v případě dvou situací – v případě smrti pojištěnce a při nevalorizování důchodů v určitém roce.

[25] Se zastavením výplaty dávek v případě smrti pojištěnce však Nejvyšší správní soud ve svých úvahách počítal. V rozsudku č. j. 2 Ads 121/2015 – 49 (odst. 17) připustil, že zatímco některým příjemcům důchodových dávek doběhne ke dni, kdy zanikne nárok na vyplacení důchodu, celý klouzavý rok nebo určitý počet splátek v rámci klouzavého roku, u později valorizovaných důchodů zde bude rozdíl právě o tolik dní, o kolik je posunuta valorizace. Rozdíl mezi zmíněnými situacemi však bude vždy v řádu pouze necelého měsíce a vzhledem k celkovým vypláceným částkám jej lze považovat za zcela marginální.

[26] Lze dodat, že tato dílčí nerovnost zcela nepochybně nedosahuje ústavních rozměrů. Právní skutečnost, která ji zakládá (tj. smrt), nastane pouze jednou za život pojištěnce. Případná újma, která vznikne tím, že některým pojištěncům z důvodu úmrtí nebude vyplacena valorizovaná dávka důchodu v posledním měsíci života, pokud den úmrtí bude předcházet datu výplatního termínu dávky, je tak skutečně zcela zanedbatelná. Nadto je zřejmé, že v případě stěžovatelky je možnost vzniku této újmy pouze hypotetická.

[27] Také druhý stěžovatelkou uvedený příklad - situace, kdy by nedošlo k valorizaci důchodů, je pouze hypotetický, neboť předmětem řízení je rozhodnutí, jímž byl důchod stěžovatelky valorizován. S ohledem na výše popsaný mechanismus valorizace je však zřejmá nedůvodnost i této námitky. V důsledku vyplácení důchodových dávek na principu klouzavého měsíce, resp. klouzavého roku by i v tomto případě došlo pouze k časovému posunu. V roce, kdy by neproběhla valorizace, by byly důchody vypláceny podle stávajících pravidel, a pokud by někdy v budoucnu opět k valorizaci došlo, důchody by byly zvyšovány od první lednové splátky s tím, že jejich výplata by závisela na výplatním termínu. Ani v tomto případě by však nedošlo k situaci, kdy by pojištěnec na určitou část valorizace nedosáhl vůbec.

[28] Stěžovatelka se mylně domnívá, že ji krajský soud nepochopil a že žalovaná se ani nesnažila vypořádat se s její argumentací. Toto vnímání stěžovatelky je důsledkem jejího mylného výchozího předpokladu, že valorizaci za prvních 21 dní roku 2015 neobdržela vůbec. Správní soudy již stěžovatelce mechanismus valorizace opakovaně vysvětlily, k uvedené námitce tak nezbývá než zopakovat, že všichni důchodci v souhrnu v rámci klouzavého roku obdrží shodných 12 důchodových dávek, jediným rozdílem mezi důchodci s různým termínem výplaty je skutečnost, že někteří dosáhnou na valorizované částky dříve, než jiní – budou tak mít valorizovanou důchodovou dávku k dispozici dříve (nikoli déle).

[29] Tato dílčí disproporce v postavení příjemců důchodu je vyvážena praktickou potřebou plynulého zajištění sociální podpory. Již v rozsudku č. j. 2 Ads 121/2015 – 49 Nejvyšší správní soud odmítl, že by tato situace porušovala zákaz diskriminace. Marginální částka, kterou stěžovatelka „*obětuje*“ ve prospěch toho, že správa sociálního zabezpečení ušetří rozložením výplat důchodů v čase finanční prostředky na pracovní síly a jejich materiální vybavení, které by jinak zřejmě musela vynaložit, pokud by chtěla

zajistit výplatu všem důchodcům ve stejný den, je ve svém absolutním rozsahu i ve vztahu k celkovým příjmům stěžovatelky z daného důchodu zcela marginální a je přiměřená výhodě (úspoře), kterou takto získá celá společnost, jejíž je i stěžovatelka součástí. Není proto důvodu tuto újmu stěžovatelce kompenzovat či měnit právní úpravu.

[30] Tvrzení stěžovatelky, že Nejvyšší správní soud posuzoval věc pouze na základě porovnání nákladů a výnosů a nesprávně dovodil, že úspora na straně žalované odůvodňuje náklady na straně stěžovatelky, je zjednodušující a neodpovídá podstatě daného argumentu. Nejvyšší správní soud vycházel v dané úvaze především z principu solidarity důchodového systému a skutečnosti, že časové rozložení výplaty dávek umožňuje funkčnost systému jako celku. Námitku stěžovatelky, že ona nepatří mezi plátce pojistného na sociální zabezpečení, a proto na rozdíl od plátců daným opatřením neušetří, soud považuje za nepřípadnou. Pokud je stěžovatelka dlouhodobě příjemcem dávek z důchodového systému, aniž by do něj přispívala, tím spíše lze po ní spravedlivě požadovat, aby strpěla určitou časovou prodlevu ve výplatě důchodu, která je v zájmu fungování celého důchodového systému, z něhož čerpá.

[31] Také tvrzení, podle kterého Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 2 Ads 121/2015 – 49 připustil existenci zásahu do zásady rovnosti a porušení zásady, aby k omezení základních práv docházelo jen v nejnižší možné míře, je zavádějící a vytržené z kontextu. Nejvyšší správní soud připustil, že výplatní systém důchodů je v otázce termínů valorizace do určité míry nerovný, zároveň ale zdůraznil, že tato dílčí nerovnost je zcela zanedbatelná a nedosahuje ústavních rozměrů. Připomněl také, že rovnost je kategorií relativní, která vyžaduje odstranění neodůvodněných rozdílů (viz zejm. nález ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11 a judikatura citovaná v bodě 74 tohoto nálezu). Zásadě rovnosti v právech je proto třeba rozumět tak, že právní rozlišování v přístupu k určitým právům mezi právními subjekty nesmí být projevem libovůle, neplyne z ní však, že by každému muselo být přiznáno jakékoliv právo. Jinými slovy, ne každé nerovné zacházení s různými subjekty lze hodnotit jako porušení principu rovnosti, tedy jako protiprávní diskriminaci jedněch subjektů ve srovnání s jinými subjekty. Dílčí nerovnost spočívající v odlišném okamžiku, kdy mají důchodci valorizovaný důchod k dispozici, nelze z výše popsaných důvodů považovat za neodůvodněnou ani nepřiměřenou.

[32] Nejvyšší správní soud neshledal námitky stěžovatelky důvodnými, proto setrval na svém předchozím stanovisku, že neexistuje důvod pro předložení věci Ústavnímu soudu podle čl. 95 odst. 2 Ústavy. Jediným rozdílem, který stěžovatelku ve skutečnosti odlišuje od důchodců s dřívějším výplatním termínem, je časový posun při vyplácení valorizované důchodové dávky. Stěžovatelka přitom připouští, že nespatřuje zásadní porušení ústavních práv v tom, že valorizované dávky obdrží později. Nadto lze připomenout, že Ústavní soud se obdobnými námitkami stěžovatelky již zabýval, ale v usnesení sp. zn. I. ÚS 281/14 je odmítl jako zjevně nedůvodné.

V. Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[33] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nedůvodnou, proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[34] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, jíž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože jí v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec její běžné úřední činnosti nevznikly.

[35] Stěžovatelce byl pro řízení usnesením krajského soudu ze dne 4. 5. 2016, č. j. 52 Ad 7/2015 – 93, ustanoven zástupcem advokát Mgr. Bc. Adam Ptašnik, Ph.D. Podle § 35 odst. 8 poslední věty s. ř. s. zástupce ustanovený v řízení před krajským soudem, je-li jím advokát, zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Nejvyšší správní soud určil odměnu advokáta částkou za dva úkony právní služby po 1.000 Kč (porada s klientem přesahující jednu hodinu a podání kasační stížnosti) a dále 2 x 300 Kč jako paušální náhradu hotových výdajů v souladu v souladu s § 7, § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. c) a d) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), celkem tedy 2.600 Kč.

[36] Zástupce stěžovatelky účtoval také cestovní výdaje za cestu ze sídla advokátní kanceláře do místa bydliště stěžovatelky (v celkové vzdálenosti 510 km, při průměrné spotřebě motorové nafty 6,6 l na 100 km). Tuto cestu doložil potvrzením o poradě se stěžovatelkou dne 27. 6. 2016. Sazba základní náhrady za 1 km jízdy 3,80 Kč je dána § 1 písm. b) vyhlášky č. 385/2015 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad. Cena za 1 litr motorové nafty je určena v § 4 písm. c) téže vyhlášky na 29,50 Kč. Zástupci stěžovatele tedy náleží náhrada cestovních výdajů ve výši 2.931 Kč. Nejvyšší správní soud přiznal zástupci také uplatňovanou náhradu za promeškaný čas v rozsahu 14 započatých půlhodin po 100 Kč, tj. celkem 1.400 Kč [§ 14 odst. 1 písm. a) a odst. 3 advokátního tarifu].

[37] Částku 6.931 Kč soud zvýšil o 1.456 Kč připadající na daň z přidané hodnoty, kterou je advokát jako plátce povinen odvést. Částka v celkové výši 8.387 Kč bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. dubna 2017

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu